

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестациялау бойынша әдістемелік нұсқау		12 беттің 1 беті

Тәжірибелік дағдыларды аттестациялау бойынша Әдістемелік нұсқау

Білім беру бағдарламасы: 6В10113 «Педиатрия»

Пән: «Балалар гастроэнтерологиясы»

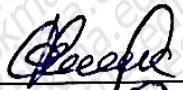
Оқытылатын курс пен семестр: 6- курс, XI семестр

Шымкент 2025 ж

У 408-01-02-2024. тәжірибелік дағдыларды аттестациялау бойынша әдістемелік нұсқау

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 2 беті

1. Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік нұсқаулық кафедра мәжілісінде каралды.

Құрастырушы: ассистент А.Е.Төлеуова

Кафедра менгерушісі: PhD, қауымд.проф.Кемельбеков К.С.

Хаттама № 2 Күні 25.09.25

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 3 беті

1. Кіріспе.

6 курс Педиатрия мамандығы интерндеріне МСАК деңгейінде гастроэнтерологиялық патологиясы бар балаларға медициналық көмекті ұйымдастыру. Ультрадыбыстық, эндоскопиялық және зертханалық нәтижелерді диагностикалау және түсіндіру принциптері зерттеу әдістері. Балалар гастроэнтерологиясындағы диагностиканың соңғы әдістері. Асқазан-ішек және өт жолдарының функционалдық бұзылыстары. Ішек коликасы. Тітіркенген ішек синдромы. Тамақтан кейінгі күйзеліс синдромы. Асқазан-ішек жолдарының созылмалы аурулары.

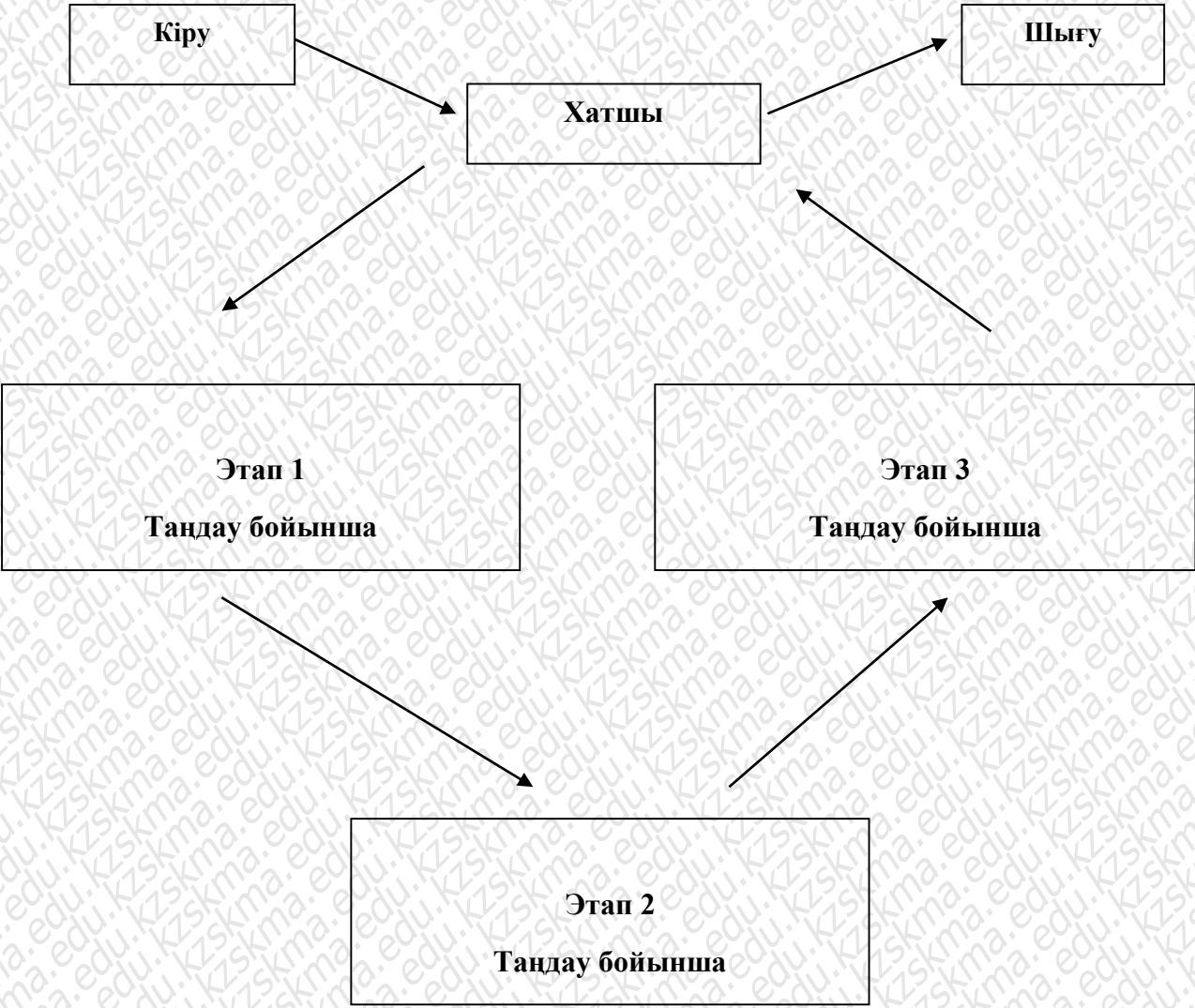
2. Емтихан тапсырушыға мәлімет

- Емтихан алдында барлық білім алушыларға нөмірі көрсетілген бейджи, шифры бар қорытынды аттестациялық парағы беріледі.
- Білім алушы шифр нөмірін білуі қажет.
- Емтихан басталуы ысқырықтан кейін басталады.
- Тапсырманың орындалу жағдайына байланыссыз білім алушытердің келесі кезеңге өтуі ысқырықтан кейін басталады.
- Білім алушы емтихан қабылдаушыға сұрақ қоюға құқы жоқ.

3. Емтихан қабылдаушыларға мәлімет

- Әр емтихан қабылдаушыға емтихан біткенше жауап беретін кезең бекітіледі,
- Емтихан қабылдаушы бағалау парағына білім алушытің бейдж нөмірін енгізіп, білім алушытің тапсырма орындауын адал, мұқият қадағалауы керек.(к.9)
- Емтихан қабылдаушы білім алушытің тапсырма орындауын бағалау парағында көрсетілген әрбір кадамды машықты дағдыларды кадам бойынша орындауда емтихан тапсырушының іс әрекетін балдық бағалау критерилері бойынша бағалап, білім алушытің тапсырма орындау барысында балдарын қойып отыруы қажет.(к.8)
 - Емтихан қабылдаушы қорытынды балды есептеп «Қорытынды аттестациялық паракқа» (к.9) енгізіп, қол таңбасын қойып білім алушы қолына тапсырады.
- Емтихан қабылдаушының білім алушыпен сөйлесіп, оған сұрақтар қоюға құқы жоқ.
- Емтихан қабылдаушы өз станциясынан өткен барлық білім алушытің бағалау парағындағы балын есептеп, бағасын қойып, бағалау парағын хатшыға тапсыруы қажет.
- Әр білім алушы бойынша емтиханның қорытынды бағасын шығарғанда емтихан қабылдаушы қатысуы қажет.

4. Кезендердің реттілігінің схемасы

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 5 беті

5. Тәжірибелік дағдыларды аттестациялауға арналған тапсырмалар тізімі

№	Білім алушыларға арналған тапсырмалар	Макс. балл	Уақыт мин.
1	Дуаденельды зондтауды жүргізу техникасы	20,0	4,0
2	Гастроэнтерологиялық патологиясы бар науқас балаларды қарау.	20,0	4,0
3	Балаларға тазалау клизмасын жүргізу.	20,0	4,0
4	Нәжісті копрологиялық зерттеу	20,0	4,0
5	Нәжісті жасырын қанға тексеру	20,0	4,0

6. Тәжірибелік дағдыларды аттестациялау үшін қажетті жабдықтардың, құралдардың және құжаттамалардың тізімі

№	Кезендердің атауы	Қажетті жабдықтар
1	Дуаденельды зондтауды жүргізу техникасы	Зонд, шпирц, белгіленген жазуы бар прибор, қолғап, салфетка, жылытқыш, жұмсақ копшік, магний сульфаты.
2	Гастроэнтерологиялық патологиясы бар науқас балаларды қарау.	7 жасар баланың манекені
3	Балаларға тазалау клизмасын жүргізу.	5 жасар баланың манекені, қолғап, вазелин майы, асқазан зонды, Жане шприцы немесе Эсмарх кружкасы, сұйықтыққа арналған ыдыс, 1% NaCl
4	Нәжісті копрологиялық зерттеу	Копрологиялық талдау нәтижелері.
5	Нәжісті жасырын қанға тексеру	Прибор.

7. Тәжірибелік дағдыларды қадамдық орындау кезінде емтихан тапсырушының іс-әрекеттерін баллдық бағалау критерийлері

КЕЗЕҢ №1

Дуаденельды зондтауды жүргізу техникасы

№	Қадамды бағалау критерийлері	Баға			
		Балл	Орын далды 100%	Толы к орын	Орын далма ды

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 6 беті

			далма ды 50%	0%
1	Науқастың ата анасымен сенімді қарым қатынас орнатып, дуаденальды зондтың жүргізу мақсатын, қалай жасалатынын түсіндіріп айтып, рұқсатын аламыз.	2,0	1,0	0,0
2	Дуаденальды зондтаудың көрсеткішті анықтаймыз: -Паразитозға күдік -Ауырсыну синдромы, оң жақ гипохондридағы ыңғайсыздық, өт қабындағы өттің толуында -Өт қабындағы өт толуын жою -Аузындағы ашы, жүрек айнуы, іштің кебулер -Терідегі бөртпе, оның ішінде аллергиялық сипаттағы бөртпе - Нәжістің бұзылуы (көбінесе іш қату) Қарсы көрсеткіштердің бар жоғын анықтау. Асқазан жарасы немесе 12 типті ішек жарасы бар науқастар үшін ықтимал травматикалық әсерге байланысты зерттеу жүргізілмейді. Сондай-ақ, процедура онкология, бауыр аурулары (соның ішінде холецистит), ұйқы безінің патологиясы, созылмалы панкреатит, асқорыту және жұтқыншақ мүшелеріндегі қан тамырларының ұлғаюы кезінде болмайды. Зерттеу пилоруста стеноздық түзілімдері бар науқастарға жүргізілмейді.	7,0	3,5	0,0
3	Дуоденальды зондтауды жүзеге асыру технологиясы бірнеше кезендерді қамтиды. Үш фазалы процедура тезірек жүзеге асырылады, онда өт 12 елі ішектің, бауырдың және өт жолдарының аттас бөлімінен келеді. Фракциялық рәсімде бөлінділерді жинаудың 5 кезеңі көзделеді. Науқас диванға отырады, лотокты медбике ұстап тұрады. Дәрігер оған зондтың ұшын ауыз қуысына салады, ал сілекей жұтылу қимылымен терілген кезде науқас оны жұтады. Науқас асқазанға зонд енгізген кезде сол күйінде қалады. Егер құсу басталса, мұрын арқылы терең тыныс алу керектігін айтамыз. Зондтың асқазанға түсуін бұлыңғыр болып шыққан сұйықтық пен құрылғыға ауа қосу арқылы анықтауға болады (белгілі бір бөртпе мен ісіну пайда болады). Құрылғы 12 елі ішек аймағына енген кезде сұйықтық жоғалады, бірақ ішек, ұйқы безі және асқазан сөлдері бар өттің бірінші көлемі сол жерден айдалады. Композицияны жинау ұзақтығы-20 минут. Зерттеудің осы кезеңінде науқас арқасына жатқызылады,	7,0	3,5	0,0

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 7 беті

	сфинктердің құрысуларын ынталандыру үшін зондка магний сульфаты енгізіледі және 12 типерлі ішектен 4 минут ішінде өт алынады. Құрылғыларды кейінгі енгізу іштің жоғарғы аймағын уқалау немесе атропин, папаверин енгізу арқылы жеңілдетіледі.			
4	Бауыр жолдары мен өт қабынан композицияны айдау ұзақтығы 3 минутқа тең. Сонымен қатар, оның көлеңкесі алдымен қараңғыланады, содан кейін қайтадан алтынға айналады. Соңғы кезеңде өт өт қабынан 30 минут ішінде алынады. Науқас жатып жатыр, оның өт қабы дәрі қабылдағаннан кейін және зондтың ұшын қысқаннан кейін жиырыла бастайды. Алынған өт зәйтүн реңкіне ие және оны жеңілдеткеннен кейін зерттеу аяқталды. Зондпен тағайындалған дуоденальды зерттеу кезінде алаңдамаңыз, өйткені процедура ауыртпалықсыз және арнайы дайындықты қажет етпейді.	4,0	2,0	0,0

Кезеңдегі ең жоғары балл-20,0 балл.

Өту баллы – 10,0 балл

Тапсырманы орындауға бөлінген уақыт-4 минут.

КЕЗЕҢ №2

Гастроэнтерологиялық патологиясы бар науқас балаларды қарау

№	Қадамды бағалау критерийлері	Баға			
		Балл	Орын далды 100%	Толы к орын далма ды 50%	Орын далма ды 0%
1.	Интерн сәлемдесіп, өзін таныстырды.		2,0	1,0	0,0
2.	Науқасты қарсы алды. Медициналық араласудың мақсатын түсіндірді, оның келісімін алды. Қолды гигиеналық өңдеуден өткізді. Науқастан (ата-анасынан) кушеткаға жатып, киімін көтеруді (ішін босатуды), аяқтарын сәл бүгіп, қолдарын дененің бойымен қоюды өтінді. Науқастың оң жағындағы орындыққа отырды, оның іштегі ауырсыну синдромының бар-жоғын анықтады. Іштің беткей және терең пальпациясын жүргізді бастады. Оң жақ білекті асқазанға тегіс қойды,		7,0	3,5	0,0

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 8 беті

	саусақтарын жеңіл қысым жасау арқылы іш қабырғасының симметриялы аймақтарын сезді. Беткейлік пальпация кезінде іш қабырғасының кернеулігі, оның ауырсынуы анықталады. Сол жақ мықын аймағын және оң жақ мықын аймағын пальпациялады. Сол жақ бүйір аймағын және оң жақ бүйір аймағын пальпациялады. Сол жақ қабырға астын және оң жақ қабырға астын пальпациялады. Эпигастральды, кіндік айналасы, қасаға аймақтарды пальпациялады.				
3.	Терең пальпацияны жасауда сол қолды науқастың артынан фиксация жасап оң қолымен сигма тәрізді ішекті пальпациялады. Ол үшін қолын сол жақ мықын аймағына қойып тері қатпарын жинап дем алып дем шығарғанда ішке қарай еніп пальпациялаймыз. Дәл осылай төмендеген ішекті, көлденең ішекті, жоғарлаған тоқ ішекті және соқыр ішекті пальпациялаймыз. Пальпауиялау барыныда шұрыл бар жоғын, ауырсыну бар жоғын және қандай да бір түзіліс бар жоғын анықтаймыз.		7,0	3,5	0,0
4.	Науқастан (ата-анасынан) киінуін сұрады.				

Кезеңдегі ең жоғары балл-20,0 балл.

Өту баллы – 10,0 балл

Тапсырманы орындауға бөлінген уақыт-4 минут.

КЕЗЕҢ №3

Балаларға тазалау клизмасын жүргізу

№	Қадамды бағалау критерийлері	Баға			
		Балл	Орын далды 100%	Толы к орын далма ды 50%	Орын далма ды 0%
1.	Интерн сәлемдесіп, өзін таныстырды. Науқас баланың ата-анасына тексерумен таныстыру, түсіндіру.		2,0	1,0	0,0
2.	Баланы арқасына жатқызып, аяғын ішіне қарай бүгіп, жамбасын біраз көтереді. Тік ішекке резина түтікше енгізіледі (түтікше алдын ала вазелинмен майланады). Резиналы түтікшемен бірге тік ішекке сұқ саусак бірге енгізіліп, түтікше сигма тәріздес ішекке қарай		7,0	3,5	0,0

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 9 беті

	бағытталады. Түтікше тоқ ішектің кеңейген бөлігіне орналасқан кезде ішекті тазалау басталады.				
3.	Ток ішекке жіберілген сұйықтық пен сыртқа шыққан сұйықтық көлемі бірдей болғаны жөн. Егер нәжіс тасы болған кезде тік ішекке сабын сұйықтығы немесе вазелин майы жіберіледі, сонымен қоса саусақпен нәжіс тасы ұсақталынып бөлшектелініп шығарылады. Ондай әрекет ішек толық тазаланғанша жүргізіледі (50-60 минут). Қолданылатын сұйық көлемі 5-10л дейін жетеді (жасына байланысты). Клизмадан кейін тік ішекте резина немесе полиэтилен түтікше тоқ ішек сұйықтығы толық шыққанша қалдырылады.		7,0	3,5	0,0
4.	Қолды жуып әрекетті аяқтайды.		4,0	2,0	0,0

Кезеңдегі ең жоғары балл-20,0 балл.

Өту баллы – 10,0 балл

Тапсырманы орындауға бөлінген уақыт-4 минут.

КЕЗЕҢ №4

Нәжісті копрологиялық зерттеу

№	Қадамды бағалау критерийлері	Баға			
		Балл	Орын далды 100%	Толы к орын далма ды 50%	Орын далма ды 0%
1.	Интерн сәлемдесіп, өзін таныстырды.		2,0	1,0	0,0
2.	Интерн берілген анализдерді алып, дұрыс талдау жасай білді.		7,0	3,5	0,0
3.	Анализ қорытындылары бойынша емдеу жоспарын тағайындады.		7,0	3,5	0,0
4.	Барлық мән жайды дұрыстап түсіндерді. Науқаспен қоштасты.		4,0	2,0	0,0

Кезеңдегі ең жоғары балл-20,0 балл.

Өту баллы – 10,0 балл

Тапсырманы орындауға бөлінген уақыт-4 минут.

Копрограмма:

түсі	Сары
бұлшықеттер	аз мөлшерде
бейтарап майлар	аз мөлшерде
май қышқылдары	бірен саран

Ү 408-01-02-2024. тәжірибелік дағдыларды аттестациялау бойынша әдістемелік нұсқау

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 10 беті

Қорытылмаған клечатка	Көп мөлшерде
лейкоциттер	1-2 көру алаңында
ашытқы саңырауқұлақтар	аз мөлшерде

Копрограмма нәтижесіне интерпретация жүргізіңіз

Копрограмма:

нейтральді май	Аз мөлшерде
май	Аз мөлшерде
лейкоциттер	7-8-8
шырыш	көп мөлшерде

Копрограмма нәтижесіне интерпретация жүргізіңіз

Копрограмма:

бейтарап майлар	Көп мөлшерде
май қышқылдары	бірен-саран
шырыш	Көп мөлшерде
лейкоциттер	1-0-1 көрі алаңында
ашытқы саңырауқұлақтар	аз мөлшерде

Копрограмма нәтижесіне интерпретация жүргізіңіз

Копрограмма:

түсі	Қара қоныр түсті
бұлшықеттер	аз мөлшерде
бейтарап майлар	аз мөлшерде
май қышқылдары	бірен саран
Қорытылмаған клечатка	аз мөлшерде
лейкоциттер	1-2 көру алаңында
ашытқы саңырауқұлақтар	аз мөлшерде

Копрограмма нәтижесіне интерпретация жүргізіңіз

Копрограмма:

Нейтральные жиры	аз мөлшерде
Жирные кислоты	бірен-саран
Лейкоциты	1-0-1 көрі алаңында
Ашытқы саңырауқұлақтар	аз мөлшерде

Копрограмма нәтижесіне интерпретация жүргізіңіз

Копрограмма:

түсі	сары
нейтральді май	аз мөлшерде
май қышқылы	аз мөлшерде
лейкоциттер	1-0-2

Копрограмма нәтижесіне интерпретация жүргізіңіз

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 11 беті

КЕЗЕҢ №5
Нәжісті жасырын қанға тексеру

№	Қадамды бағалау критерийлері	Баға			
		Балл	Орын далды 100%	Толы к орын далма ды 50%	Орын далма ды 0%
1.	Интерн сәлемдесіп, өзін таныстырды. Түтікті ортамен және циклмен дайындаңыз, бағытты белгілеңіз және жазыңыз. Науқасқа/анаға алдағы зерттеудің қажеттілігін, нәтижені алу мерзімін түсіндіріңіз.		2,0	1,0	0,0
2.	Қолды гигиеналық деңгейде өңдеңіз, ЖҚК (көзілдірік) қолданыңыз. Құрамында консервант бар түтікті штативке орнатыңыз. Науқасты диванға бүгілген және ішке қарай тартылған аяқтарымен бүйіріне қойыңыз. Сол қолыңызбен науқастың бөкселерін жайыңыз. Ілмек пен түтікті оң қолыңызға алыңыз. Пробиркадан ілмекті алыңыз (оны тек пробирканы мықтап жабатын мақта тампонының сыртқы бетінен ұстаңыз).		7,0	3,5	0,0
3.	Науқастың бөкселерін сол қолыңызбен жайыңыз, ілмекті ануска абайлап енгізіңіз, оны тік ішке алдымен кіндікке қарай (1-2 см), содан кейін омыртқаға параллель жылжытыңыз, ілмекті тағы 4-5 см тереңдікке жылжытыңыз. Жеңіл айналмалы қозғалысты циклмен жасаңыз. Ілмекті тік ішekten шығарыңыз. Ілмекті түтіктің шеттеріне тигізбестен өсетін ортасы бар түтікке батырыңыз және оны түтікте қалдырыңыз. Түтікті тығынмен жабыңыз. Пробирканы пробирка штативіне, ал штативті көбікпен тығыздау арқылы бикске салыңыз. Биксті "құлыпқа" жабыңыз. Пробиркаға бағытты бекітіңіз. Пробирка нөмірінің жолдама нөмірімен және науқастың аты-жөнімен сәйкестігін тексеріңіз. Алынған материалды биксте бактериологиялық зертханаға жіберіңіз.		7,0	3,5	0,0
4.	Барлық заттарды дизефекциялауға жіберілді.		4,0	2,0	0,0

Кезеңдегі ең жоғары балл- 20,0 балл.

Өту баллы – 10,0 балл

Тапсырманы орындауға бөлінген уақыт-4 минут.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Педиатрия-1 кафедрасы		38 / 11
Тәжірибелік дағдыларды аттестаттау бойынша әдістемелік ұсынымдар		12 беттің 12 беті

8. Тәжірибелік дағдыларды қадамдық және жиынтық бағалаудың ЕМТИХАН ПАРАҒЫ

Кезең № _____

Емтихан қабылдаушы _____ « _____ » _____ 20 ____ ж.

№	Шифр	Кезең қадамдары					Жалпы балл	Емтихан қабылдаушының қолы
		1	2	3	4	5		

9. Емтихан тапсырушының жиынтық аттестациялау парағы

ШИФР _____ « _____ » _____ 20 ____ г.

Кезең бойынша қойылған балл	Жалпы балы			%	Бағасы
	1	2	3		
Емтихан қабылдаушының қолы					

Каф.меңгерушісі

PhD, қауымд.проф. К.С.Кемельбеков